

# מיוסד עפ"י ספח"ק חובת הלבבות

# דברי תורה שי צבי

## חנוכה

ולכן הוא צריך אז לאזור חיל שלא ליפול צרעת היצר, עכ"ד.  
[וכן כתב בערוגת הצושם (פרשת מטות, ד"ה ויאמרו אל משה)].

**דלפי** זה יתכן לומר על פי דרכו של המהר"ל, דודאי קציעות ימי חנוכה היא על נס נאחון המלחמה, אלא שעל נס זה לכאורה לא היה ראוי לשמות, מאחר שהנאחון עלול להציא לידי התנשאות וגזרות, וכבר כתב החובות הלבבות (שער עזרת האלוקים, פרק ד')<sup>3</sup>, כי הגאולה גרועה יותר מהעוונות. אצל עתה שנעשה להם נס צמורה, למען ידעו שהכל היה בנס ולא מכוחם וגזרתם, הרי שוב ליכא למיחש שיאמרו כוחי ועוצם ידי עשה לי את החיל הזה, ושוב היה אפשר לקבוע יום טוב על נאחון המלחמה.

**דחנה** בחובות הלבבות (שער הכניעה, פרק י') כתב במעלת הענוה<sup>4</sup>, כי העניו שמח בחלקו, ומסתפק במה שהזמין לו בוראו, הן באכילה, והן במלצושים, והן בשאר כרכי הגוף, ולא כן בעל הגאולה, אפילו אם ישיג עולם ומלואו, לא יהא זה מספיק עבורו, ותמיד ירצה יותר, עכ"ד.

**יידוע** מה שכתב הרמב"ן (ויקרא יט, ב) צביאור הכתוב 'קדושים תהיו', שניהם פרושים מן המותרות, וישמור פיו ולשונו מהתגאל צרבו האכילה הגסה, עכ"ד. ונמצא כי מהות הקדושה היא ההסתפקות צמועט והפרישות ממותרות.

**ועל** פי האמור יתבאר שפיר הנוסח הנרות הללו אנו מדליקין על הנסים ועל הנפלאות ועל התשועות ועל המלחמות. וקשה, מה יש להודות על המלחמות, והא הנאחון במלחמה עלול להציא לידי התנשאות וגזרות, הגרועה מכל. ולזה ממשיכים אומרים שעשית לאבותינו בימים ההם בזמן הזה על ידי בהניך הקדושים<sup>5</sup>. וכלומר, ממה שזכו הכהנים להשיג את מהות הקדושה, חזין שהיו ענוים ושפלי רוח, ומכך באו לידי הסתפקות צמועט, וזה בא להם כאמור על ידי נס הנרות, שהורה כי הכל היה בנס ולא מכוחם וגזרתם, וממילא שוב היה אפשר לקבוע זכר גם לנס נאחון המלחמה.

**הנרות** הללו אנו מדליקין על הנסים ועל הנפלאות ועל התשועות ועל המלחמות שעשית לאבותינו בימים ההם בזמן הזה על ידי בהניך הקדושים וכל מצות שמורת ימי חנוכה. ויש להצין מה טעם מתאר את הכהנים בתואר 'הקדושים' דוקא. גם צריך ציור הלשון 'וכל מצות שמורת ימי חנוכה', ומה ענינו להכא.

**ונראה** לנאר בהקדם מה דאיתא בגמרא (שבת כא:): צכ"ה צכסליו יומי דחנוכה תמניא אינון, שכשנכנסו יוונים להיכל, טמאו כל השמיים שציהכל. וכשגברה מלכות בית חשמונאי ונאחוס, צדקו ולא נאאו אלא פך אחד של שמן שהיה מונח בחותמו של כהן גדול, ולא היה בו אלא להדליק יום אחד. נעשה בו נס, והדליקו ממנו שמונה ימים, ע"כ. ומשמע דחנוכה נקבע לזכר הנס שנעשה להם שיוכלו לקיים מצות הדלקת המנורה. והקשה המהר"ל צנר מצוה (חלק ב, ד"ה ויאמרו מאי חנוכה), דלא מצינו כן בשום מקום, כי כל המועדים הם זכר לנסים שנעשו להנצלת ישראל. ותיירך, כי ודאי עיקר קציעות ימי חנוכה היה צביל נאחון המלחמה על היוונים, אלא שעדיין לא ידענו שהנאחון היה על ידי נס שעשה השי"ת, ולא מכוחם וגזרתם, ולפיכך נעשה הנס צנרות, למען ידעו שהכל היה בנס מהשי"ת, צביל שהיוונים טמאו את ההיכל, והשי"ת רצה בעצודת ישראל, עכ"ד.

**ויש** להטעים הדברים יותר, על פי המסופר בחובות הלבבות (שער יחוד המעשה, פרק ה')<sup>6</sup>, כי צדיק אחד פגש פעם אנשים שחזרו צתרועת נאחון ממלחמה חזקה, וצידיהם שלל רצ שלקחו מאויציהם, ואמר להם 'צבתם מן המלחמה הקטנה. התכונו למלחמה הגדולה'. ושאליהו 'מהי המלחמה הגדולה'. והשיב 'היא מלחמת היצר וחיליו', עכ"ד.

**וביאר** רבינו הק' זי"ע דצברי יואל (לחנוכה, עמוד מט:), מה טעם צריך אדם להתכוון למלחמת היצר, דוקא כשהוא צב צנאחון ממלחמת צצר ודם. משום דלעת שאדם צב ממלחמה צתרועת נאחון, היצר מרקד להציאו לידי התנשאות וגזרות הלצ, לחשוב כוחי ועוצם ידי עשה לי את החיל הזה,

א) וזה לשונו: שישמח בחלקו, כי מי שנכנסה בו הגאולה והגדולה, אין העולם וכל אשר בו מספיק לו לכלכלתו, לגובה לבו וכוונתו מה שהגיע לחלקו ממנו. וכאשר יחיה נכנע, אין לנפשו אצלו שום מעלה, ומה שמודמן לו מן העולם, הוא מסתפק בו למוזנותיו ולספקו. וזה יביאנו למנוחת נפשו ומעוט פחדו, יאכל מה שיודמן לו, וילבש מה שימצא, וישיש באשר ימצא, והמעט מן העולם מספיק לו עם כניעתו. והגאולה, כולו לא ימלא מחפורו עם גובה לבו וגאונו, עכ"ד.

א) וזה לשונו: ואמרו על חסיד שפגע אנשים שבים ממלחמת אויבים, ושללו שלל אחר מלחמה חזקה. אמר להם, שבתם מן המלחמה הקטנה שוללים שלל, התעדתו למלחמה הגדולה. אמרו לו, ומה היא המלחמה הגדולה. אמר להם, מלחמת היצר וחיליו, עכ"ד.  
ב) וזה לשונו: המדרגה התשיעית, ואמר קצת החסידים לתלמידיו, אילו לא היו לבם עיונות, הייתי מפרח עליכם ממה שהרא גדול מן העיונות. אמרו לו, מה הוא גדול מן העיונות. אמר, הגבהות והגאולה, כמו שאמר הכותב (משלי ט, ה) תרעבת ח' כל גבה לב, עכ"ד.